

**การบริหารงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4***
**The Guidance Administration at the Basic Educational Institutes
under KhonKaen Primary Educational Service Area Office 4**

สาคร มหาหิงค์¹ และเกรียงไกร ธุระพันธุ์²
Sakorn Mahahing and Kraingkri Thuraphun
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น¹
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี²
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, KhonKaen Campus, Thailand
Udon Thani Rajabhat University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: sakorn209@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 2) ศึกษาแนวทางการบริหารงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 124 คน ครูแนะแนว จำนวน 124 คน รวมทั้งหมด จำนวน 248 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสอบถามปลายเปิด ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC เท่ากับ 0.67-1.00 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.91 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ในภาพรวม 5 ด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านบริการรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล รองลงมาคือ ด้านบริการติดตามและประเมินผล ด้านบริการให้คำปรึกษา ด้านบริการจัดวางตัวบุคคล และด้านบริการสารสนเทศตามลำดับ แนวทางการบริหารงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 1) ควรบันทึกข้อมูลส่วนตัวนักเรียนลงในระเบียบงานสะสม 2) ควรทำโครงการเยี่ยมบ้านนักเรียน

*ได้รับบทความ: 18 กรกฎาคม 2561; ตอบรับตีพิมพ์: 13 กันยายน 2561

Received: July 18, 2018; Accepted: September 13, 2018



ทุกปีการศึกษา 3) ควรนำข้อมูลของนักเรียนมาวิเคราะห์เป็นรายบุคคล 4) ควรสร้างเครื่องมือในการติดตามและประเมินผลการบริหารงานแนะแนวทุกด้าน 5) ควรจัดทำสถิตินักเรียนที่จบการศึกษาในแต่ละปีการศึกษา 6) ควรนิเทศติดตามงานแนะแนวอย่างสม่ำเสมอ 7) ควรประชุมชี้แจงเกี่ยวกับนโยบายในการบริการให้คำปรึกษาอย่างเป็นระบบ 8) ควรให้คำปรึกษาแก่นักเรียนทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นรายกลุ่ม 9) ควรติดตามผลนักเรียนที่เข้ารับบริการให้คำปรึกษาอย่างเป็นระบบ 10) ควรตรวจสอบการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามความถนัด ความสนใจของนักเรียน 11) ควรประสานงานกับฝ่ายวิชาการในการช่วยเหลือนักเรียนเลือกแผนการเรียนตามความสามารถและความถนัดของนักเรียน 12) ควรส่งเสริมให้บุคลากรได้รับความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการแนะแนวมากขึ้น 13) ควรดำเนินการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษา อาชีพ และบุคลิกภาพอย่างเป็นระบบ 14) ควรจัดนิทรรศการเกี่ยวกับความรู้ในการแนะแนวด้วยวิธีการที่หลากหลาย และ 15) ควรสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครองที่มีต่อการบริการงานแนะแนว

คำสำคัญ: การบริหารงานแนะแนว; สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4

Abstract

This research aims 1) to study the condition of the guidance administration at the basic educational institutes under KhonKaen primary educational service area office 4; and 2) to study the guideline for the guidance administration at the basic educational institutes under KhonKaen primary educational service area office 4. The sampling group includes 124 educational institute administrators and 124 guidance teachers in total of 248 persons. The research tools is five-rating scale questionnaire with the open ended questions. The questionnaire have index of item objective congruence (IOC) at 0.67-1.00 and the reliability [s equal to 0.91. The data analysis used percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The results are as follows: In general the condition of the guidance administration at the basic educational institutes under KhonKaen primary educational service area office 4 for five aspects is at a high level. The highest average is the individual inventory services, followed by the follow-up evaluation service, the counseling service, the placement service, and the information service respectively. As for the guideline for the guidance



administration at the basic educational institutes under KhonKaen primary educational service area office 4 shows as the following ; 1) the institutes should record a student personal data in the cumulative record; 2) the institutes should arrange the home visit of students in every academic year; 3) the institutes should analyze the student data individually 4) the institutes should create the follow-up and evaluation tools to get the guidance administration result in all aspects; 5) the institutes should arrange a student record of each year of graduation; 6) the institutes should supervise and follow-up the guidance activity continuously; 7) the institutes should have the meeting to clarify the policy of the counseling service systematically; 8) the institutes should counsel students as individual and group; 9) the institutes should follow-up students who received the counseling service systematically; 10) the institutes should survey the participation of students in the extra-curricular activities based on the students' aptitude and interests; 11) the institutes should coordinate with the academic department to help students choosing an educational plan based on their ability and aptitude; 12) the institutes should encourage personnel to gain more knowledge related to guidance; 13) the institutes should continue to gather information about education, occupation and personality systematically; 14) the institutes should exhibit knowledge related to guidance in various ways; and 15) the institutes should survey the satisfaction of students and parents towards the guidance service.

Keywords: Guidance Administration; Basic Educational Institutes; KhonKaen Primary Educational Service Area Office 4

1. บทนำ

การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุขท่ามกลางสภาพสังคมปัจจุบัน นับเป็นสิ่งที่ท้าทาย โดยเฉพาะในยุคที่สังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม ส่งผลกระทบโดยตรงและโดยทางอ้อมต่อการดำรงชีวิตของคนทุกเพศทุกช่วงวัยของชีวิต โดยปัญหาสังคมได้ทวีความซับซ้อนรุนแรงขึ้น

ทุกขณะมีสาเหตุสำคัญคือ บุคคลไม่รู้จักตนเอง และสภาพแวดล้อมที่ตีโพย ขาดทักษะการตัดสินใจ แก้ปัญหาและไม่สามารถปรับตัวในสถานการณ์ต่างๆ ได้ ซึ่งจำเป็นที่สถานศึกษาต้องใช้กระบวนการแนะแนวเป็นกลไกสำคัญในการป้องกันช่วยเหลือและพัฒนาผู้เรียนตั้งแต่เยาว์วัย (The Guidance Association of Thailand, 2007 : 1-3) และยังคงสอดคล้องกับอุไรภรณ์ บุตดี (Buddee, 2007 : 1)



กล่าวว่า ท่ามกลางปัญหาอันเนื่องมาจากความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมืองและเทคโนโลยี โดยสถานการณ์ทุกแห่งต้องอาศัยงานแนะแนวที่เป็นระบบมาเป็นเครื่องมือพัฒนาเด็กและเยาวชน ให้เป็นคนที่นำตนเองพึ่งตนเองได้

การแนะแนวมีลักษณะที่ครอบคลุมทั้งการจัดกิจกรรม ด้วยกระบวนการทางจิตวิทยาให้แก่ผู้เรียน ทั้งเป็นรายบุคคล และรายกลุ่ม การจัดกิจกรรมแนะแนวใน 5 บริการ ซึ่งประกอบด้วย บริการศึกษารวบรวมข้อมูล บริการสารสนเทศ บริการให้คำปรึกษา บริการจัดวางตัวบุคคลและ บริการติดตาม ตลอดจนบูรณาการแนะแนวในการเรียนการสอน โดยมีขอบข่ายแนะแนว 3 ด้าน คือ การแนะแนวการศึกษา การแนะแนวอาชีพ การแนะแนวส่วนตัว และสังคม นอกจากนี้ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดให้กิจกรรมแนะแนวเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง รู้จักรักสิ่งแวดล้อม สามารถตัดสินใจคิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมาย วางแผนชีวิต ทั้งด้านการเรียนและอาชีพ สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ ยังช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจผู้เรียนอีกด้วย (Ministry of Education, 2009 : 20)

จากการศึกษางานวิจัย และทฤษฎีต่างๆ เกี่ยวกับการบริหารงานแนะแนวในสถานศึกษา ปัญหาส่วนมากที่พบ ได้แก่ ไม่มีการกำหนดแผนการแนะแนวหรือนโยบาย ไม่มีการจัดทำโครงการปฏิบัติการแนะแนว ไม่มีปฏิทินปฏิบัติการแนะแนว รายปี ไม่มีการกำหนดบทบาทครูแนะแนว ไม่มีการ

นิเทศติดตาม และปัญหาประเมินผลการปฏิบัติการแนะแนว บุคลากรขาดการพัฒนาการปฏิบัติการแนะแนวทำให้ขาดประสิทธิภาพในการทำงาน ขาดงบประมาณในการจัดกิจกรรมหรือโครงการพิเศษต่างๆ ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญกับงานแนะแนวเท่าที่ควร (Chulalongkorn University 2010 : 3) สำหรับการบริหารงานให้ประสบผลสำเร็จจะต้องมีปัจจัยต่างๆ ที่ช่วยส่งเสริมและสนับสนุนคือ ด้านปัจจัยสนับสนุนการบริหารต้องมีการจัดโครงสร้างการบริหาร ผู้บริหารต้องมีความรู้ความเข้าใจต่อการแนะแนวเป็นอย่างดี มีบทบาทให้การสนับสนุนให้คำปรึกษา เสนอแนะจัดหา งบประมาณ วัสดุ ทุนการศึกษาและอื่นๆ ที่เอื้อต่อการแนะแนว สานสัมพันธ์กับเครือข่ายที่เป็นหน่วยงานของภาครัฐและเอกชน ด้านกระบวนการบริหารงานแนะแนวสถานศึกษาต้องกำหนดนโยบาย มอบหมายให้ครูทุกคนทำหน้าที่แนะแนว การแบ่งกลุ่มคณะทำงาน ประชุมวางแผนงานตามหลักสูตร ดำเนินกิจกรรมตามแผนที่กำหนด มีการนิเทศติดตามประเมินและสรุปงานแนะแนว (Jeenawath, 2010 : 46)

จากรายงานผลการดำเนินงาน ปีการศึกษา 2559 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 เกี่ยวกับปัญหาด้านการบริหารจัดการแนะแนวในสถานศึกษา โดยสถานศึกษาส่วนใหญ่จัดระบบการบริหารงานแนะแนวตามสภาพของแต่ละแห่ง ยังไม่มีแผนงานโครงการที่ชัดเจน ขาดการกำหนดบทบาทให้บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการจัดบริการแนะแนว ขาดระบบการติดตามงานและการรายงานผลการ



ปฏิบัติงาน ผู้บริหารขาดทักษะการบริหารจัดการ ไม่เป็นผู้นำทางการแนะแนว ขาดบุคลากรในการแนะแนวโดยตรง สื่อและเครื่องมือที่จำเป็นในการเรียนรู้ และพัฒนาผู้เรียน ยังไม่เพียงพอ กับความต้องการของสถานศึกษา มีการจัดทำระเบียบสะสมและเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียน แต่ยังขาดการวิเคราะห์ข้อมูลในการนำไปใช้ในการพัฒนา สถานศึกษาส่วนใหญ่บริหารงานแนะแนวไม่เป็นระบบ ขาดความพร้อมและไม่ครอบคลุมในการจัดบริการแนะแนว (KhonKaen Primary Educational Service Area Office 4, 2016 : 40)

จะเห็นได้ว่า การบริหารงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีปัญหาที่หลากหลาย โดยเฉพาะพฤติกรรมกรรมการบริหารงานแนะแนวของผู้บริหารที่ไม่ให้ความสำคัญ งบประมาณไม่เพียงพอ บุคลากรน้อย ขาดความรู้และประสบการณ์ การจัดบริการแนะแนวไม่ครอบคลุม 5 ด้าน ขาดสื่อและเครื่องมือ ขาดการประสานร่วมมือทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ทำให้การบริหารงานแนะแนวไม่ประสบผลสำเร็จ และไม่มีประสิทธิภาพ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการบริหารงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 เพื่อได้ข้อสังเกตและเพื่อเป็นข้อเสนอแนะและแนวทางการบริหารงานแนะแนวในสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลแก่นักเรียนตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 จำนวน 181 คน ครูแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 จำนวน 181 คน รวมประชากรทั้งสิ้น จำนวน 362 คน และกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 124 คน และครูแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 จำนวน 124 คน ได้ใช้เทคนิคกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) (Phrakhru Thamtharachan, 2017 : 61-73) โดยการสุ่มแบบง่ายใช้วิธีการจับฉลากได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 248 คน

ขอบเขตตัวแปร ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูแนะแนวสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา



ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 และตัวแปรตาม ได้แก่แนวทางการบริหารงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 จำนวน 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านบริการรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล (Individual Inventory Service) ด้านบริการติดตามและประเมินผล (Follow-Up Evaluation Service) ด้านบริการให้คำปรึกษา (Counseling Service) ด้านบริการจัดวางตัวบุคคล (Placement Service) และด้านบริการสารสนเทศ (Information Service)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 แบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูแนะแนว เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม และตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและแนวทางการบริหารงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านบริการรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านบริการติดตามและประเมินผล ด้านบริการให้คำปรึกษา ด้านบริการจัดวางตัวบุคคล และด้านบริการสารสนเทศ ซึ่งมี 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5

ระดับ และส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 เป็นแบบคำถามปลายเปิด

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม และได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยเลือกคำถามที่มีค่า IOC ที่มีค่าตั้งแต่ 0.67-1.00 ทุกข้อ แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) กับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูแนะแนว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน หาความเชื่อมั่น (Reliability) แบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบาช (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด จำนวน 242 ฉบับ ตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วนำมาวิเคราะห์และเสนอข้อมูล ดังนี้

- 1) สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)
- 2) สภาพการบริหารงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา



ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้เกณฑ์ในการพิจารณาแปลความหมายของค่าเฉลี่ย และ 3) แนวทางการบริหารงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา แจกแจงเป็นความถี่ และค่าร้อยละ

4. สรุปผลการวิจัย

1. สภาพการบริหารงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ในภาพรวม 5 ด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านบริการรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล รองลงมาคือ ด้านบริการติดตามและประเมินผล ด้านบริการให้คำปรึกษา ด้านบริการจัดวางตัวบุคคลและด้านบริการสารสนเทศ ตามลำดับ

2. แนวทางการบริหารงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 มีดังนี้ 1) ควรบันทึกข้อมูลส่วนตัวนักเรียนลงในระเบียบวาระ 2) ควรทำโครงการเยี่ยมบ้านนักเรียนทุกปีการศึกษา 3) ควรนำข้อมูลของนักเรียนมาวิเคราะห์เป็นรายบุคคล 4) ควรสร้างเครื่องมือในการติดตามและประเมินผลการบริหารงานแนะแนวทุกด้าน 5) ควรจัดทำสถิตินักเรียนที่จบการศึกษาในแต่ละปีการศึกษา 6) ควรนิเทศติดตามงานแนะแนวอย่างสม่ำเสมอ 7) ควรประชุมชี้แจงเกี่ยวกับนโยบาย

ในการบริการให้คำปรึกษาอย่างเป็นระบบ 8) ควรให้คำปรึกษาแก่นักเรียนทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นรายกลุ่ม 9) ควรติดตามผลนักเรียนที่เข้ารับบริการให้คำปรึกษาอย่างเป็นระบบ 10) ควรตรวจสอบการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามความถนัด ความสนใจของนักเรียน 11) ควรประสานงานกับฝ่ายวิชาการในการช่วยเหลือนักเรียนเลือกแผนการเรียนตามความสามารถและความถนัดของนักเรียน 12) ควรส่งเสริมให้บุคลากรได้รับความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการแนะแนวมากขึ้น 13) ควรดำเนินการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษา อาชีพและบุคลิกภาพอย่างเป็นระบบ 14) ควรจัดนิทรรศการเกี่ยวกับความรู้ในการแนะแนวด้วยวิธีการที่หลากหลาย 15) ควรสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครองที่มีต่อการบริการงานแนะแนว

5. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง การบริหารงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 มีประเด็นเพื่อการอภิปรายผลจากข้อค้นพบใหม่ที่ได้จากการวิจัย ดังนี้

1. สภาพการบริหารงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ในภาพรวม 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านบริการรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล รองลงมาคือ ด้านบริการติดตามและประเมินผล ด้านบริการให้คำปรึกษา ด้านบริการจัดวางตัว



บุคคลและด้านบริการสารสนเทศ ตามลำดับ ทั้งนี้ อาจเนื่องจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดให้งานแนะแนวเป็นภารกิจที่สถานศึกษาต้องดำเนินการ เพื่อส่งเสริมดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนได้ตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีเจตคติ มีความรู้ความสามารถ มีทักษะสามารถบริหารจัดการแนะแนวได้เป็นอย่างดี ส่งผลให้ครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนว มีการรับรู้บทบาทหน้าที่ของตนเองและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงมีความเข้าใจในเรื่องลักษณะขอบข่ายของการแนะแนวและกระบวนการบริหารงานแนะแนวอย่างชัดเจน (Ministry of Education, 2009 : 3) สอดคล้องกับประวร ทองสังข์ (Thongsang, 2004) ได้ศึกษาการบริหารงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 4 งาน ได้แก่ งานป้องกัน ส่งเสริม พัฒนา ช่วยเหลือ งานศึกษารวบรวมข้อมูล งานให้คำปรึกษา และงานสารสนเทศ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของจตุพร เถาว์หิรัญ (Thaohiran, 2005 : 116) ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานแนะแนว โดยใช้วงจรเดมมิงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 พบว่า สภาพการบริหารงานแนะแนว ภาพรวมอยู่ในระดับมาก จะเห็นได้ว่า ผู้บริหารมีความสำคัญสูงสุดต่อความสำเร็จของงาน ผู้บริหารที่ดี จึงควรมีบทบาทความรับผิดชอบ คือ เป็นผู้ริเริ่ม สนับสนุน ส่งเสริมให้มีการจัดบริการ

แนะแนวในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ จัดบุคลากรที่เหมาะสม กำหนดบทบาทที่ชัดเจน สนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ งบอื่นๆ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานแนะแนว มีการติดตาม กำกับ ดูแลอย่างเป็นระบบ อำนวยความสะดวก กระตุ้นจิตใจ และสร้างขวัญกำลังใจให้ทุกฝ่ายร่วมมือกันในการปฏิบัติงานแนะแนวในสถานศึกษา

2. แนวทางการบริหารงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ดังนี้ 1) ควรบันทึกข้อมูลส่วนตัวนักเรียนลงในทะเบียนสะสม 2) ควรทำโครงการเยี่ยมบ้านนักเรียนทุกปีการศึกษา 3) ควรนำข้อมูลของนักเรียนมาวิเคราะห์เป็นรายบุคคล 4) ควรสร้างเครื่องมือในการติดตามและประเมินผลการบริหารงานแนะแนวทุกด้าน 5) ควรจัดทำสถิตินักเรียนที่จบการศึกษาในแต่ละปีการศึกษา 6) ควรนิเทศติดตามงานแนะแนวอย่างสม่ำเสมอ 7) ควรประชุมชี้แจงเกี่ยวกับนโยบายในการบริการให้คำปรึกษาอย่างเป็นระบบ 8) ควรให้คำปรึกษาแก่นักเรียนทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นรายกลุ่ม 9) ควรติดตามผลนักเรียนที่เข้ารับบริการให้คำปรึกษาอย่างเป็นระบบ 10) ควรตรวจสอบการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามความถนัด ความสนใจของนักเรียน 11) ควรประสานงานกับฝ่ายวิชาการในการช่วยเหลือนักเรียนเลือกแผนการเรียน ตามความสามารถและความถนัดของนักเรียน 12) ควรส่งเสริมให้บุคลากรได้รับความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการแนะแนวมากขึ้น 13) ควรดำเนินการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษา อาชีพ และบุคลิกภาพอย่างเป็นระบบ



14) ควรจัดนิทรรศการเกี่ยวกับความรู้ในการ
แนะแนวด้วยวิธีการที่หลากหลาย 15) ควรสอบถาม
ความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครองที่มีต่อ
การบริการงานแนะแนว สอดคล้องกับงานวิจัย
ของธนตพร พูนปริญญา (Poonprinya, 2010)
ได้ศึกษาการประเมินความต้องการจำเป็นในการ
พัฒนาการดำเนินงานแนะแนวของครูแนะแนว
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสกลนคร พบว่า
การเตรียมบุคลากรให้มีความตระหนัก เห็นความ
สำคัญ มีความรู้ ความเข้าใจ ในการปฏิบัติหน้าที่
เป็นครูแนะแนวเป็นสิ่งสำคัญอันดับแรกที่ต้อง
ดำเนินการ จึงควรพัฒนาบุคลากรที่จะปฏิบัติหน้าที่
ครูแนะแนวให้มีความสามารถปฏิบัติงานได้จริง
มีทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน สร้างแรงจูงใจใน
การปฏิบัติงาน จึงเป็นแนวทางหนึ่งที่จะสามารถ
พัฒนาการดำเนินงานแนะแนวในสถานศึกษาให้มี
ประสิทธิภาพ และประสพผลสำเร็จ

ผู้วิจัยเห็นว่า การบริหารงานแนะแนวจะ
ประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพนั้น อยู่ที่
ความตระหนักถึงความสำคัญ และความจำเป็น
ของการแนะแนวทั้งผู้บริหาร ครูแนะแนว ตลอดจน
บุคลากรทุกคนในสถานศึกษา การกำหนดโครงสร้าง
การคัดเลือกผู้รับผิดชอบที่มีความเหมาะสม
การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรที่
ชัดเจน มีการกำหนดจุดมุ่งหมายและระบบการ
ดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม ใช้ทรัพยากรชุมชนให้
เป็นประโยชน์ต่องานแนะแนว ประชาสัมพันธ์งาน
แนะแนวให้แพร่หลาย โดยอาศัยความร่วมมือ
จากทุกฝ่ายทั้งในและนอกสถานศึกษา ซึ่งพอสรุป
ได้ว่า การบริหารงานแนะแนวของสถานศึกษา

แต่ละแห่ง ย่อมเป็นไปตามสภาพของผู้เรียน
สภาพปัญหา นโยบายการจัดการศึกษาและ
ศักยภาพความพร้อมของสถานศึกษานั้นๆ ซึ่งหาก
มีการบริหารจัดการอย่างมีหลัก มีระบบเป็น
ขั้นตอน โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายและที่สำคัญ
คือ มีแผนงานหรือแผนปฏิบัติการ ทั้งด้านเนื้อหา
สาระ เทคนิคกระบวนการอย่างเป็นรูปธรรมที่
สามารถสนองความต้องการ และจุดเน้นในการ
พัฒนาผู้เรียน มีการมอบหมายให้ครูทุกคนรับผิดชอบ
ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ มีระบบการ
ดำเนินงานที่ชัดเจน มีการกำกับติดตามประเมินผล
เป็นระยะอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัย ไปใช้

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ควรนำผลการวิจัย
แนวทางการบริหารงานแนะแนวนี้ไปให้ผู้บริหาร
สถานศึกษานำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดประโยชน์ที่แท้
จริงกับนักเรียนต่อไป

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ควรนำผลการวิจัยนี้ ไปเป็นแนวทางในการบริหาร
งานแนะแนวในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ
มากขึ้น

1.3 ครูแนะแนวควรตระหนักถึง
ความสำคัญของการบริหารงานแนะแนวในสถาน
ศึกษา และควรนำแนวทางการบริหารงานแนะแนว
ที่ได้จากการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้มี
ประสิทธิภาพมากขึ้น



- | | |
|--|---|
| 2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป | 2.2 ควรทำวิจัยการบริหารงาน |
| 2.1 ควรทำวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อการ | แนะแนวด้านการพัฒนาศักยภาพของครูทุกคน |
| บริหารงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน | ให้สามารถทำงานแนะแนวได้อย่างมีประสิทธิภาพ |
| สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา | 2.3 ควรทำวิจัยเชิงคุณภาพการ |
| ขอนแก่น เขต 4 | บริหารงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน |

References

- Buddee, U. (2007). Problems and Guidelines for Solving Problem of the Guidance Administration in School, Prachinburi Educational Service Area Office. *Thesis of Master of Education*. Graduate School : Burapha University.
- Chulalongkorn University. (2010). *Guidance Training Program to Enhance the Teacher Qualification through the Whole System*. Bangkok : Chulalongkorn University.
- Jeenawath, O. (2010). *The Training Program for a Development of the Quality's Guidance Teacher through the Whole System under "the Strength of Thailand" Scheme*. Bangkok : Faculty of Education, Chulalongkorn University.
- KhonKaen Primary Educational Service Area Office 4. (2016). *Plan of the Educational Quality and the Action Plan in the Fiscal Year 2016*. KhonKaen : KhonKaen Primary Educational Service Area Office 4.
- Ministry of Education. (2009). *The Basic Education Core Curriculum 2008*. Bangkok : The Agricultural Cooperative Federation of Thailand Limited.
- Phrakhru ThamtharaChan. (2017). The Strategy of Virtue-Morality Development for Basic Education under Khonkaen Primary Educational Service Area Office 1. *Dhammathas Academic Journal*, 17(2), 61-74.
- Poonprinya, T. (2010). The Evaluation of Needs for Developing Guidance Operation of Guidance Teacher at Secondary Schools in Changwat Sakon Nakhon. *Thesis of Master of Education in Educational Research*. Graduate School : Mahasarakham University.



- Thaohiran, J. (2005). The Condition and Problem of the Guidance Administration by using the Deming Circle (PDCA) at Schools under Lopburi Primary Educational Service Area Office 1. *Thesis of Master of Education in Educational Administration*. Graduate School : Thepsatri Rajabhat University.
- The Guidance Association of Thailand. (2007). *The Guidance Curriculum for the Guidance Teacher*. Bangkok : The Guidance and Vocational Education Center. The Guidance Association of Thailand.
- Thongsang, P. (2004). The Basic Schools' Guidance Administration. *Thesis of Master of Education in Educational Research*. Graduate School : Silpakorn University.

